

Број: 03-40-943/2024

Датум: 29.03.2024. године

www.pozarevac.rs

Дринска 2
Пожаревац
Србија

телефон: +381 12 539 600
факс: +381 12 222 521

На основу члана 16. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 103/15, 72/19 и 149/20), Одељење за буџет и финансије Градске управе Града Пожаревца Пожаревца у сарадњи са Саветом за родну равноправност Града доноси

ПЛАН УВОЂЕЊА РОДНО ОДГОВОРНОГ БУЏЕТИРАЊА У ПОСТУПАК ПРИПРЕМЕ И ДОНОШЕЊА БУЏЕТА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА ЗА 2025. ГОДИНУ

У оквиру спровођења реформе јавних финансија, у поступку припреме и доношења Одлуке о буџету Града Пожаревца за 2025. годину са пројекцијама за 2026. и 2027. годину, наставља се процес унапређења програмског модела буџета кроз даље интегрисање принципа родно одговорног буџетирања у буџетски процес.

Родно одговорно буџетирање, односно увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности. Родно одговорно буџетирање помаже у остварењу алокацијске ефикасности која подразумева распоређивање средстава буџета са циљем унапређења родне равноправности, а у складу са чланом 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21 и 118/21-др.закон, 138/22 и 92/23).

Чланом 16. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 103/15, 72/19, 149/20 и 92/23) прописано је да се одредбе овог закона које се односе на родно одговорно буџетирање примењују на буџетске кориснике у складу са годишњим планом поступног увођења родно одговорног буџетирања, а у целини до доношења буџета Града Пожаревца за 2025. годину.

Имајући у виду да је прописани рок за примену одредаба Закона које се односе на родно одговорно буџетирање у целини до доношења буџета Града Пожаревца за 2025. годину, препорука Министарства финансија РС је да у припреми својих финансијских планова за 2025. годину буџетски корисници утврде циљ чијим остварењем се очекује да буду мапиране активности из њихове надлежности са аспекта циљева утврђених прописима који уређују родну равноправност и антидискриминацију, као и да на основу тога буду одређени приоритети за родно одговорно планирање. У складу с дефинисаним родно одговорним циљевима потребно је планирати и родно одговорне показатеље, а показатељи који се односе на лица требали би да буду разврстани по полу.

У постављању уродњених циљева и показатеља, буџетски корисници користе релевантне локалне стратешке и планске документе, а посебно Локални акциони план за унапређење родне равноправности Града Пожаревца и руководе се приступом родне равноправности садржаним у националним секторским или хоризонталним документима, као што је Национална стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године (“Службени гласник РС”, број 103/2021-4).

Уколико нема релевантних анализа за ресор у коме буџетски корисник има надлежности, препорука Министарства финансија РС је да се за 2025. годину планира израда ресорне односно секторске родне анализе, сходно члану 37. став 2. тачка 3) Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21 и 118/21-др.закон, 138/22 и 92/23). Израда родне анализе се препоручује како би се утврдило на који начин буџетски корисник може да допринесе унапређењу родне равноправности у оквиру својих надлежности.

Буџетски корисник може да ради ex-post родну анализу расхода реализованог буџета. На основу ex-post родне анализе, буџетски корисник може да планира наредни буџет. У том случају родна анализа ће се планирати у буџету за 2025. годину, а на основу налаза и препорука извршене родне анализе планираће се наредни трогодишњи период.

Град Пожаревац посвећен је континуираном подизању квалитета управљања јавним финансијама које ефективно одговарају на потребе локалне заједнице. Родно одговорно буџетирање доприноси побољшању ефективности и транспарентности буџета и омогућава бољи увид у користи које жене и мушкарци имају од буџетских средстава.

Планом увођења родно одговорног буџетирања за кориснике буџетских средстава Града Пожаревца за 2024. годину (у даљем тексту: План), уведено је родно одговорно буџетирање код корисника буџетских средстава Града Пожаревца: Градске управе Града Пожаревца, Туристичке организације Града Пожаревца и Предшколске установе путем дефинисања родне компоненте, односно родних циљева и индикатора у оквиру програма (Локални економски развој, Пољопривреда и рурални развој, Основно образовање, Средње образовање, Социјална и дечја заштита, Здравствена заштита, Развој спорта и омладине, Развој турзма, Предшколско васпитање).

У поступку припреме и доношења буџета за 2025. годину, корисници буџетских средстава који су већ укључени у овај процес, требало би да наставе рад на даљем унапређењу родне равноправности у складу са релевантним секторским политикама и политикама у области родне равноправности, као и у складу са родним анализама у областима у којима су сачињене.

Корисници буџетских средстава који нису укључени у овај процес утврђују родно одговорне циљеве и показатеље и поступку припреме својих предлога финансијских планова за 2025. годину.

Исказивање родно одговорног циља и показатеља приликом достављања Предлога финансијског плана за 2025. годину односи се на:

- формулацију родно одговорног циља и показатеља који адекватно мере допринос циља унапређењу равноправности између жена и мушкараца/девојчица и дечака у програмима у програмским активностима и пројектима,

- формулацију јасног индикатора односно показатеља учинка који се односи на лица и показује разврстаност по полу,

- јасно исказивање извора верификације који потврђује остварење исказаног учинка,

- унапређење примене родно одговорног буџетирања у складу са релевантним националним ресорним политикама и политикама у области родне равноправности, као и складу са родним анализама у областима у којима су сачињене,

- унапређење постојећих РОБ циљева и показатеља на основу искустава у досадашњој примени,

- унапређење извештавања о учинку у смислу укључивања свих неопходних информација о остваривању планираних РОБ циљева и индикатора.

Корисници буџетских средстава су у обавези да Одељењу за буџет и финансије доставе годишњи извештај о учинку програма за претходну годину до 15. марта текуће године. Достављени извештаји о учинку програма прилажу се као део образложења завршног рачуна Града Пожаревца.

Поред тога, на основу прикупљених података из годишњих извештаја о учинку програма, Савет за родну равноправност Града Пожаревца израђује посебни годишњи извештај о напретку у увођењу родно одговорног буџетирања у систем планирања јавних инвестиција у Граду Пожаревцу, који садржи примене родно одговорног буџетирања код појединачних буџетских корисника, са коментарима и препорукама за унапређење.

Детаљније смернице биће достављене свим корисницима буџета када Министарство финансија РС донесе Упутство за припрему Одлуке о буџету локалне власти за 2025. годину и пројекције за 2026. и 2027. годину.

Саставни део овог Плана чини Упутство за увођење родно одговорног буџетирања.

Овај план објављује се на интернет страници Града Пожаревца, доставља лицу задуженом за родну равноправност у Градској управи Града Пожаревца, корисницима буџетских средстава Града Пожаревца.

ШЕФИЦА ОДСЕКА ЗА БУЏЕТ

Сања С. Марјановић

Сања С. Марјановић, дипл. економиста

**НАЧЕЛНИЦА ОДЕЉЕЊА ЗА БУЏЕТ И
ФИНАНСИЈЕ**

Ивана Лазич
Ивана Лазич, дипл. економиста

Прилог:

Упутство за увођење родно одговорног буџетирања

Родно одговорно буџетирање доприноси побољшању ефективности и транспарентности буџета и омогућава бољи увид у користи које жене и мушкарци, девојчице и дечаки из различитих група имају од буџетских политика, односно у којој мери издвајања из буџета доприносе затварању родног јаза.

ОБАВЕЗА

Приликом планирања буџета за 2025. годину директни буџетски корисници су у обавези да примене РОБ тако што ће у оквиру програма, програмских активности или пројеката дефинисати родно одговорне циљеве и родно одговорне показатеље и на тај начин допринети унапређењу родне равноправности у оквиру својих надлежности. Индиректни буџетски корисници ће кроз своје годишње планове активности планирати активности којима ће допринети реализацији родно одговорних циљева директних буџетских корисника, а у оквиру својих надлежности.

КОРАЦИ

Приликом примене РОБ-а буџетски корисници се руководе наредним корацима:

-Корисници буџетских средстава приликом планирања полазе од важеће организационе и функционалне структуре и надлежности корисника. Затим, корисник средстава укршта своје програмске циљеве и планиране приоритете са препознатим приоритетима у Националној стратегији за родну равноправност и припадајућем акционом плану, као и у другим доступним релевантним прописима, родним анализама и студијама.

-Приликом описа сврхе програма потребно је навести и утицај на унапређење родне равноправности, укратко описати логику интервенције и навести користи програма за жене и/или за мушкарце.

-Потребно је сагледати полазно стање на основу садашњих података и укратко описати шта је проблем из угла родне неравноправности и како изгледа успех, односно промењена ситуација. Неопходно је навести и све изворе података и анализе које су коришћене у аналитичком процесу. Уколико подаци који су потребни за родну анализу нису доступни, навести да ће 2024. година послужити за прикупљање почетних података.

-Приликом навођења правног основа потребно је навести законе из области родне равноправности: Закон о родној равноправности, Закон о забрани дискриминације и др.

-Приликом описа програма и образложења кључних активности и услуга које се спроводе, односно пружају, обавезно навести и активности/услуге које ће буџетски корисник спровести/пружити ради остваривања циља у коме је дефинисана родна компонента.

Уколико не постоје већ доступни одговарајући подаци о изворима, узроцима, последицама и опсегу родне неравноправности у ресору који буџетски корисник покрива, па стога буџетски корисник не налази да може да искаже сврсисходне родно одговорне циљеве и показатеље потребно је да планира израду родне анализе. У овом случају то ће бити и РОБ иницијатива која ће се предложити у буџету за 2025. годину.

Родна анализа укључује процес прикупљања, анализе и тумачења родно осетљивих података у оквиру одређене области, како би се побољшало разумевање препрека које ометају постизање законски дефинисане родне равноправности у пракси. Ово укључује препреке у приступу јавним услугама или добрима, недостатак препознавања различитих потреба и приоритета које представљају различите полне, старосне, образовне и друге карактеристике, као и начин на који се њима баве буџетски корисници кроз своје политике и програме.

Родна анализа треба да послужи усвајању стратешког приступа у отклањању родних неравноправности, односно улагању у оне приоритете у датој области или ресору, где ће програми који се финансирају остварити највећи помак у отклањању неравноправности.

Буџетски корисник може да планира и родну анализу одређеног расхода за програм и програмску активност, а са циљем да утврди допринос затварању родног јаза, односно отклањању неравноправности. На основу налаза родне анализе планира се наредни трогодишњи буџетски период.

Буџетски корисници који су спровели или имају важеће родне анализе (спроведене у претходне три године) потребно је да планирају родно одговорне циљеве и показатеље у складу са прихваћеним препорукама родне анализе

Израда родне анализе

Уколико не постоје већ доступни одговарајући подаци о изворима, узроцима, последицама и опсегу родне неравноправности у ресору који буџетски корисник покрива, па стога буџетски корисник не налази да може да искаже сврсисходне родно одговорне циљеве и показатеље потребно је да планира израду родне анализе. У овом случају то ће бити и РОБ иницијатива која ће се предложити у буџету за 2025. годину.

Родна анализа укључује процес прикупљања, анализе и тумачења родно осетљивих података у оквиру одређене области, како би се побољшало разумевање препрека које ометају постизање законски дефинисане родне равноправности у пракси. Ово укључује препреке у приступу јавним услугама или добрима, недостатак препознавања различитих потреба и приоритета које представљају различите полне, старосне, образовне и друге карактеристике, као и начин на који се њима баве буџетски корисници кроз своје политике и програме.

Родна анализа треба да послужи усвајању стратешког приступа у отклањању родних неравноправности, односно улагању у оне приоритете у датој области или ресору, где ће програми који се финансирају остварити највећи помак у отклањању неравноправности.

Буџетски корисник може да планира и родну анализу одређеног расхода за програм и програмску активност, а са циљем да утврди допринос затварању родног јаза, односно отклањању неравноправности. На основу налаза родне анализе планира се наредни трогодишњи буџетски период.

Буџетски корисници који су спровели или имају важеће родне анализе (спроведене у претходне три године) потребно је да планирају родно одговорне циљеве и показатеље у складу са прихваћеним препорукама родне анализе.

Начини за увођење родно одговорног буџетирања

Препорука је да се родна перспектива прво интегрише у областима у којима, на основу родне анализе и доступних статистичких и аналитичких података, она може најзначајније допринети родној равноправности. Ово укључује усмеравање напора тамо где се најефикасније могу смањити неједнакости и побољшати квалитет живота за одређене групе жена или мушкараца, девојчица или дечака, решавањем неједнаког приступа ресурсима, услугама и могућностима. Када се одабере приоритет програма, буџетски корисници одлучују о приступу за спровођење родно одговорног буџетирања. Могући су следећи начини:

1. постављање посебног циља за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности
2. узимање у обзир питања рода
3. диференцирање циљева и показатеља тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце.

1. Постављање посебног циља за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности
Ово решење је пожељно тамо где се планира посебна, афирмативна мера која за циљ има смањење или уклањање неравноправног положаја одређене групе. Пример овакве, циљане интервенције могао би да се нађе у програмима за развој женског предузетништва, циљаним субвенцијама у пољопривреди на секторе у којима су жене заступљеније, тј. тамо где се издвајају наменска средства која су усмерена на одређену групу за коју постоје докази да је мање заступљена, у горем положају, или се суочава са додатним баријерама у приступу.

2. Узимање у обзир питања рода

Узимање у обзир питања рода тамо где, на основу постојећих анализа, већ имамо доказе о томе да је неопходно да се пажња усмери на родне аспекте проблема који решавамо

3. Диференцирање циљева и показатеља тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце
Где год се циљ односи на лица, грађане или запослене, интервенција подразумева експлицитно навођење чињенице да се циљ заправо односи на мушкарце и жене, грађанке и грађане, девојчице и дечаке и сл. У том случају показатељи треба да буду разложени по полу и другим релевантним демографским карактеристикама које су битне за родну анализу или анализу ефеката политика уопште.
Напомена: добра је пракса да се паралелно изражава и апсолутна вредност (број) уз проценат, тамо где је јединица мере иначе изражена у %.

ПОКАЗАТЕЉИ

Родно сензитивни показатељи треба да мере циљ, односно све његове битне димензије. Где год је могуће, родно сензитивни показатељи треба да прате суштинску промену која води ка жељеном циљу који доприноси родној равноправности. Ако то није могуће, мерити утицај програма на жене и на мушкарце. У најмање пожељној варијанти, показатељи ће мерити обухват жена и мушкараца програмом.